

Közlemény

a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának 31. üléséről

VARSO

1977. június 21. és 23. között Varsóban a Lengyel Népköztársaság fővárosában megtartották a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának 31. ülését.

Az ülés munkájában részt vettek a KGST-tagországok küldöttjei, amelyeket Sztanko Todorov, a Bolgár Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke, Lubomir Strougal, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság kormányának elnöke, Carlos Rafael Rodriguez, a Kubai Köztársaság Államtanácsának és Minisztertanácsának elnöke, Piotr Jaroszewicz, a Lengyel Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke, Lázár György, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke, Zsambin Batmönh, a Mongol Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke, Willi Stoph, az NDK Minisztertanácsának elnöke, Manea Manescu, a Román Szocialista Köztársaság miniszterelnöke és Alekszej Koszigin, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Minisztertanácsának elnöke vezették.

A KGST és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság kormánya között létrejött megállapodásnak megfelelően az ülésen részt vett a JSZSZK küldöttsége, Dobroszlav Csulaficnak, a Szövetségi Végrehajtó Tanács (kormány) alelnökének vezetésével.

Megfigyelői minőségben részt vett az ülés munkájában a Vietnami Szocialista Köztársaság küldöttsége, Le Thanh Nghi miniszterelnök-helyettes vezetésével; a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság küldöttsége Ri Man Szignek, az KNDK ideiglenes lengyelországi ügyvivőjének vezetésével; az Angolai Népi Köztársaság küldöttsége Carlos Rocha miniszterelnök-helyettes vezetésével, valamint a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság küldöttsége Khambou Soumisay-nak, a tervbizottság elnök-helyettesének vezetésével.

Az ülés munkájában részt vett Nyikolaj Faggyjev, a KGST titkára.

A tanácskozás ülésein megjelentek a KGST-tagországok számos nemzetközi gazdasági szervezetének képviselői is.

Az üléseken Piotr Jaroszewicz, a Lengyel Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke, a lengyel küldöttség vezetője elnökölt.

A KGST ülésének résztvevői ünnepélyes légkörben meghallgatták Piotr Jaroszewicznek, az ülés elnökének, a Lengyel Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének beszámolóját „A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójáról és a KGST-tagországok testvéri együttműködéséről”.

A beszámoló és a KGST-tagországok küldöttségvezetőinek felszólalásai hangsúlyozták, hogy a Nagy Októberi Szocialista Forradalom el nem múlt jelentőséggel bír; a XX. század legnagyobb eseménye, új korszakot kezdett az emberiség történetében — a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korszakát, a népeknek a kizsákmányolás és az elnyomás valamennyi formája alóli teljes felszabadulásért, a tartós békéért vívott harcának korszakát.

A testvérországok népei internacionalista szolidaritásának újabb kifejeződését jelenti a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójának méltó megünneplése érdekében folyó széles körű tömegpolitikai rendezvények.

Az ülésen nagyra értékelték azokat a tapasztalatokat, amelyeket a testvérországok a szocialista társadalom építésére vonatkozó általános törvényszerűségeik saját konkrét körülményeik közötti alkotó alkalmazása, valamint a közöttük fennálló, a marxizmus-leninizmus, a szocialista internacionalizmus, a teljes egyenjogúság, valamennyi állam szuverenitásának tiszteletben tartása, az egymás belügyeibe való nem avatkozás, a kölcsönös előnyök és a kölcsönös elvtársi segítségnyújtás elvein alapuló új típusú nemzetközi kapcsolatok kialakulása során szereztek.

A kommunista és munkáspártok kongresszusai által kitűzött feladatokat teljesítve, a KGST-tagországok népei magabiztosan megkezdtek az új ötéves terv teljesítését.

A KGST-tagországok alkotó tevékenysége egyre jobban megerősíti a szocializmust, mint a világ fejlődésének és a nemzetközi kapcsolatok egész rendszerének demokratikus alapokra történő áthelyezésének döntő tényezőjét. A szocialista országok átfogó támogatást nyújtanak a gyarmati iga alóli felszabadult országoknak, az imperialista kizsákmányolás teljes felszámolásáért, önrendelkezési jogok biztosításáért vívott harcukban, a nemzetközi életben következetesen érvényre juttatják a különböző társadalmi rendszerű országok közötti békés egymás mellett élést, valamint az egyenjogú, kölcsönösen előnyös együttműködés alapelveit. Az ülés megerősítette a szocialista országok eltökéltségét arra, hogy szakadatlanul erősítsék nemzetközi szolidaritásukat.

Az ülés az áttekintette a végrehajtó bizottságok a KGST 30. és 31. ülésének közötti tevékenységéről szóló beszámolóját. Jövőre a végrehajtó bizottságok, valamint a KGST más szerveinek a tevékenységét, amelyet a KGST-tagországok

együttműködése további elmélyítésének és tökéletesítésének, a szocialista gazdasági integráció fejlesztésének komplex programja és a KGST 30. ülésén hozott határozatok megvalósításával kapcsolatos munkák megszervezésében és végrehajtásában fejtettek ki.

Az ülés rámutatott arra: célszerű összpontosítani az erőfeszítéseket elsősorban azoknak a megállapodás-tervezeteknek a kidolgozásában, amelyek a fűtőanyag-, energetikai és nyersanyagágazatok területén megvalósuló együttműködés, az élelmiszerek alapvető fajtái termelésének kiszélesítése, valamint a feladatok megoldásához szükséges gépek és berendezések biztosítása hosszútávú célprogramjai kidolgozásával kapcsolatosak.

Az ülés hangsúlyozta az atomerőművekhez szükséges berendezések gyártása — a lehetőségekhez képest maximális — fejlesztési programjának fontosságát, az atomergetika fejlesztésével kapcsolatos kérdések, valamint az üzemanyag-, energetikai problémák komplex megoldása szempontjából, és ajánlotta a KGST tagországainak: 1980-ban kössenek megállapodást a sokoldalú nemzetközi termelési szakosodásról és kooperációról, valamint az atomerőművekhez szükséges berendezések kölcsönös szállításáról az 1981–1990-es időszakra.

Az ülés megvitatta a KGST tudományos-műszaki együttműködési bizottságának beszámolóját a komplex program intézkedéseinek megvalósításáról, a tudomány és a technika, valamint a KGST-tagországok közötti tudományos-műszaki együttműködés hatékonyságának fokozása területén. Kiemelte azokat a sikereket, amelyek a tudomány és a technika számos területén születtek a műszaki haladás egész sor jelentős problémájának megoldásában.

A KGST ülésén hozott határozatok olyan intézkedéseket jelöltek ki, amelyek a KGST-tagországok közötti tudományos-műszaki együttműködés elmélyítésében rejlő lehetőségek további kihasználását, az együttműködés hatékonyságának fokozását célozzák.

Az ülés javasolta a KGST-tagországok 1981–1985-re szóló népgazdasági terveit koordinálásának programját. A delegációvezetők hangsúlyozták, hogy a népgazdasági tervek következő öt évre szóló koordinálásának alapvető feladata az együttműködés hosszútávú célprogramjai kidolgozásakor jelentkező és kölcsönös érdeklődésre számot tartó legfontosabb gazdasági problémák összehangolt megoldása.

Az ülés javasolja a KGST-tagországainak, hogy a programban foglaltak által vezéreltetve, folytassák és fejtsék be a népgazdasági tervek koordinálását és írják alá a megfelelő dokumentumokat — köztük a kormányközi megállapodásokat is — 1980 első felénél nem későbbi időpontig.

Az ülés rámutatott, hogy a KGST tagországi sikeresen fejlesztik és mélyítik gazdasági együttműködésüket a többi szocialista országgal. Tökéletesedik és bővül a gyümölcsöző együttműködés a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársasággal.

A KGST-tagországok, eleget téve internacionalista kötelességüknek,

két- és sokoldalú alapon segítik a Vietnami Szocialista Köztársaságot nemzetgazdaságának helyreállításában és fejlesztésében. Megelégedéssel állapították meg, hogy a Vietnami Szocialista Köztársaság belépett a Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank és a Nemzetközi Beruházási Bank tagjainak sorába.

Kialakulóban van a sokoldalú együttműködés a Laoszi Népi Demokratikus Köztársasággal és az Angolai Népi Köztársasággal.

Sikeresen valósul meg a KGST és a Finn Köztársaság együttműködéséről szóló megállapodás és megkezdődött a Mexikói Egyesült Államokkal és az Iraki Köztársasággal kötött megállapodás realizálása is.

Az ülésen hangsúlyozták, hogy évről évre bővülnek és mélyülnek a KGST-tagországok és a fejlődő országok gazdasági kapcsolatai. A KGST országai aktív módon járulnak hozzá ezen országok nemzetgazdaságának fejlesztéséhez és erősítéséhez.

Az európai biztonsági és együttműködési értekezlet ajánlásai megvalósításának nagy jelentőséget tulajdonították, a KGST-tagországok lépéseket tesznek annak érdekében, hogy az egyenjogúság és a kölcsönös előnyök alapján bővítsek gazdasági együttműködésüket a fejlett kapitalista országokkal.

Az ülésen ismételt rámutattak, hogy a kapitalista országokkal való konstruktív együttműködés további fejlesztésére pozitív hatással lenne összeurópai vagy államközi kongresszusok, tanácskozások összehívása a környezetvédelem, a szállítás és az energetika fejlesztése témakörében. Ugyancsak pozitív hatása lenne a szocialista országokkal szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés, a belügyekbe való beavatkozásra tett kísérletek megszüntetésének is.

Az ülés kifejezésre juttatta meggyőződését, hogy a KGST-tagországok testvéri, sokoldalú, egyre bővülő és mélyülő gazdasági, műszaki-tudományos együttműködése a jövőben is fontos tényező lesz, amely aktív módon járul hozzá a kommunista és munkáspártok által kitűzött társadalmi-gazdasági feladatok sikeres megoldásához, a KGST-tagországok testvéri együttműködésének megszilárdításához, a KGST nemzetközi tekintélyének és befolyásának növekedéséhez.

A KGST 31. ülésének munkáját a barátság, a teljes, kölcsönös megértés, az elvtársi együttműködés légköre jellemezte. (MTI)

A kormány új tagjai letették az esküt

Dr. Trethon Ferenc 1923-ban született Egerben. 1948-tól a párt tagja.

Első munkahelye a Komló Szentbányánál volt, később a Bányászati és Energiaügyi, majd a Szentbányászati Minisztériumban dolgozott. 1957-től 1974-ig a Nehézipari Minisztérium pénzügyi és revizori főosztályát, illetve a közgazdasági főosztályát vezette. 1974-ben neveztek ki pénzügyminiszter-helyettesé. Dr. Trethon Ferenc 1969-től címzetes egyetemi docens, tagja a Magyar Tudományos Akadémia Ipargazdasági és Szervezés-tudományi Bizottságának, elnöke az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Ipargazdasági Bizottságának. Tagja a Bányászati Dolgozók Szakszervezete központi vezetőségének. 1965-ben a Munka Erdemrend arany fokozatával tüntették ki. 1974-ben Eötvös Loránd-díjat kapott.

Dr. Abraham Kálmán 1931-ben született Budapesten. 1951 óta a párt tagja.

A Budapesti Műszaki Egyetemen gépészmérnöki, majd az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemen közgazdasági mérnöki oklevelet szerzett, műszaki doktor. Az Út- és Vasútervező Vállalat magasépítési irodájának vezetője, majd 1964-től a vállalat műszaki igazgatója volt. 1970-ben lett a Közlekedési és Postaügyi Minisztérium közúti főosztályának vezetője, 1974-ben nevezték ki közlekedési- és postaügyi államtitkárrá. 1971 óta címzetes egyetemi docens, több szakkönyve jelent meg. 1977-ben a Munka Erdemrend arany fokozatával tüntették ki. (MTI)

Kádár János és László György fogadta Wojciech Jaruzelskit

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára és László György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke pénteken a Központi Bizottság székében fogadta a hazánkban tartózkodó Wojciech Jaruzelski hadserégtábornokot, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Politikai Bizottságának tagját, nemzetvédelmi minisztert.

A szíves, elvtársi légkörben folytatott megbeszélésen részt vett Czinege Lajos, vezérrezdés, honvédelmi miniszter és Csémi Károly

altábornagy, honvédelmi miniszteri államtitkár. Jelen volt Stefan Jedrychowski, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövete.

Pénteken befejeződött a Wojciech Jaruzelski hadserégtábornok, a LEMP Politikai Bizottságának tagja, nemzetvédelmi miniszter vezette lengyel katonai küldöttség magyarországi látogatása.

A katonai küldöttség pénteken délután elutazott hazánkba. A Ferihegyi reptéren Czinege Lajos, valamint a HM katonai tanácsának többi tagja búcsúztatta a vendégeket.

RÖVIDEN

BUDAPEST. Puja Frigyes külügyminiszter pénteken hivatalában fogadta Joshua Nkomót, a Zimbabwei Afrikai Népi Szövetség (ZAPU) elnökét, a Zimbabwei Hazafias Front társelnökét és kíséretét. A Joshua Nkomo vezette küldöttség a nap folyamán látogatást tett dr. Berecz Jánosnál, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetőjénél.

BUDAPEST. Biszku Béla, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, pénteken fogadta a hazánkban tartózkodó Humberto Vargast, a Costaricai Népi Elcsapat Párt főtitkár-helyettesét és Eduardo Mora Valverdét, a Politikai Bizottság tagját, a Központi Bizottság titkárát. A találkozáson részt vett dr. Berecz János, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetője.

MOSZKVA. Nyikolaj Patolicsev szovjet külkereskedelmi miniszter pénteken Moszkvában fogadta Bíró József magyar külkereskedelmi minisztert. A baráti beszélgetésen megvitatták a szovjet-magyar kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok fejlődésének kérdéseit.

BUKAREST. A Gustáv Husák vezette csehszlovák párt- és kormányküldöttség háromnapos hivatalos baráti látogatásának befejező akkusaként pénteken délután Bukarestben Nicolae Ceausescu, az RKP főtitkára, román államfő és Gustáv Husák, a CSKP KB főtitkára, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnöke aláírta a két párt és ország barátságának, együttműködésének elmélyítését előirányzó közös közleményt.

Kors

NÖVEKVŐ
TERMÉS,
JÓ
MUNKA-
KÖRÜLMÉ

Ebben az évben a kertészek beruházással gazdálkodnak. A kertészek termelészervei vállalat. Január óta a kertészek rendelésére üvegkőzet (melynek ára 6246 négyzetméterre tartozó járulékos) a magasra törő, karcsú, gázvezeléstől, a hőszigeteléstől, a világítástól

Ilyen paprika terem

tozik meg a település területén. A település vezetője, a logó üveg- és foliafólia, ezzel talán azt, hogy összekötötték a területet a település vezetője között. Mert az egész beruházás, az a cél, hogy a szolgáltatást, javítani a látását.

— Valamit valamit is nagyon érvényre juttatni a vállalat. Ahhoz, hogy korábban jelentkező, az ahhoz, hogy nem mellesleg, sőt folyik is, hogy ahhoz, hogy jobb körülmények között dolgozzanak, a lyamatos munkára: egyen is szükségünk van. Ez a fejlesztés 18 millió forint sok.

— Ma az országos értelmű: javítani a növelni a kínálatot az örök elégedetlenség, mint soha sincs elég ország lakosságát megnyerni támogatni, hogy 40-től 70 támogatással segíti ruházásaik megvalósulását, nagyon nagy segítséget.

gjai
út

m Kálmán 1931-ben
dapestben. 1951 óta a

Műszaki Egyetemen
ki, majd az Építőipari
Műszaki Egyetemen
mérnöki oklevelet
szaki doktor. Az Út-
Vállalat magasépi-
vezetője, majd
Vállalat műszaki igazga-
10-ben lett a Közleke-
-ügyi Minisztérium
-jának vezetője, 1974-
-k ki közlekedés- és
-amtitkárrá. 1971 óta
-vetemi docens, több
-letent meg. 1977-ben a
-rend arany fokozat-
-k ki. (MTI)

VIDEN

T. Puja Frigyes kül-
-pénctek hivatalában
-ua Nkomót, a Zimbab-
-Népi Szövetség (ZAPU)
-Zimbabwei Hazafias
-nökét és kíséretét. A
-no vezette küldöttség a
-n látogatást tett dr. Be-
-án, az MSZMP KB kül-
-ának vezetőjénél.

T. Biszku Béla, az
-Politikai Bizottságának
-ponti Bizottság titkára,
-adta a hazánkban tar-
-mberto Vargast, a Cos-
-Élcsapat Párt főtá-
-és Eduardo Mora Val-
-Politikai Bizottság tag-
-ponti Bizottság titkárát.
-n részt vett dr. Berecz
-SZMP KB külügyi osz-
-zetője.

A. Nyikolaj Patolicsev
-kereskedelmi miniszter
-oszkvában fogadta Bíró
-ar külkereskedelmi mi-
-baráti beszélgetésen
-a szovjet-magyar ke-
-és gazdasági kapcsolá-
-ének kérdéseit.

ST. A Gustáv Husák ve-
-lovák párt- és kormány-
-háromnapos hivatalos
-tatásának befejező aktu-
-teken délután Bukarest-
-Ceausescu, az RKP fő-
-mán államfő és Gustáv
-CSKP KB főtá-
-k Szocialista Köztársaság
-arta a két párt és ország
-ak, együttműködésének
-t előirányzó közös közle-

Korszerű kertészet

NÖVEKVŐ TERMÉS, JÓ MUNKA- KÖRÜLMÉNYEK

Ebben az évben 18 millió forin-
-tos beruházással gazdagodott a de-
-recskéi termelőszövetkezeti kerté-
-szeti vállalat. Januárban ugyanis
-átadták rendeltetésének azt a két
-üvegházat (melynek összes alapte-
-rületa 6246 négyzetméter) és a hozzá
-tartozó járulékos berendezéseket:
-a magasra törő, karszerű víztornyot,
-a gázválasztót, a hőközpontot, a ka-
-zánházat, a világítótesteket. S tar-

de országosan bizonyára nagy meg-
-terhelést jelent a népgazdaság szá-
-mára. Viszont ha azt akarjuk, hogy
-a zöldségprogram még további
-eredményeket hozzon, akkor erre
-áldozni kell...

Itt már megépült, s ma, amikor
-belép az ember ebbe a korszerű,
-üvegfalú, üvegtetejű házba, rögtön
-arra gondol: ime megváltozott a
-mondás itt, mely szerint a mezőgaz-

— Több terméket — mondja a
-kézenfekvő választ Kapusi Sándor
-főkertész. Ebből eredően nagyobb
-árbevétel. Az új beruházás, az üveg-
-és fólia alatti termesztés 3,1 millió-
-val növeli az árbevételünket. Így az
-idén már 24 millió forinttal számo-
-lunk.

Papp Lajos hozzáteszi:

— Az elmúlt évben 442 vagon
-árut adtuk a fogyasztóknak. Az
-idén 713 vagon tervezünk. Termé-
-zetesen a 286 hektáros szabadföld-
-i kertészetünk termésével együtt.

A kertészeti vállalatnál az idén
-május elején megkezdtek a hatvani
-paprika árusítását. Eddig mintegy
-500 ezer darabot értékesítettek.
-Emellett mintegy 15 mázsa paradicsom,
-10 mázsa cecel paprika került
-a piacra az üveg-, illetve fóliahá-
-zakból, s 50 mázsa káposzta a sza-
-badföldről.

A kertészetben most is folyik a
-munka. A szabadföldi termesztés-
-ben is, meg a zárt területen is. Ez
-utóbbiban persze más a munka jel-
-lege. Megcsavarunk egy csapot, köd-
-szerű permetszerű eső hull. Picike
-traktor jön, kicsike permetszögépet
-vontat, majd bekapcsolja a ventilá-
-tort, s az álarcban levő dolgozó
-permetezni kezd. Arrébb — másik
-hajóban — vidám gyerekek meg
-komolyabb felnőttek köztök, ka-
-csozzák a paradicsomot.

— A munkaerőhelyzet nálunk is
-gondot okoz — mondja az igazgató.
— De hamarosan megépül ehhez a
-telephez a szociális létesítmény is,
-jövőre autóbust veszünk a dolgo-
-zók szállítására, s a kertészeti mun-
-ka így módon már más elbírálás alá
-fog esni a lakosság körében is. Van-
-nak Derecskén asszonyok, akik fo-
-lyamatos munkát, minden hónap-
-ban biztos fizetést akarnak kapni. A
-kertészet ezzel az új beruházással
-felzárkózik a többi munkalehetősé-
-gek mellé. Az üveg- és fóliaházak
-léte lehetővé teszi, hogy folyamatos
-munkát biztosítsunk állandó dolgo-
-zóinknak mi is.

Korszerűsödik, fejlődik a derec-
-skéi kertészeti vállalat. Ezáltal több-
-bet termelnek több árut adnak a
-piacra. Jó ez a fogyasztóknak is. Mert
-a fogyasztót elsősorban az érdekli:
-van-e árú. Illetve természetesen az
-is, hogy mennyiért kapható. Persze
-ilyenkor, amikor még hajtathozak-
-ból kerülnek ki az árú, az ár is
-magas. Egyszerűen azért, mert sok-
-ba kerül a termesztés. Az árúk ára-
-ba pedig nyilvánvaló, hogy beletá-
-szik a berendezések értéke, a ter-
-mesztés költsége. A lényeges azon-
-ban az, hogy sokkal hamarabb meg-
-jelenik az árú a piacra.

B. L.

Ilyen paprika terem itt

tozik még a telephez 11 ezer négy-
-zetméter alapterületű fóliaház is.
-Kövesút vezet ide, egészen be a csil-
-ogó üveg-, és fóliafelületekig, jelez-
-vén ezzel talán azt a jó szándékot,
-hogy összeköttetést akartak és sike-
-rült teremteni a termelő és a fo-
-gyasztó között. Mert végső soron ez
-az egész beruházás, fejlődés elsősor-
-ban azt a célt szolgálja: növelni az
-árulapot, javítani a fogyasztók el-
-látását.

— Valamit valamiért — ez az elv
-itt is nagyon érvényesült — mondja
-Papp Lajos, a vállalat igazgatója. —
-Ahhoz, hogy korábban, primőríd-
-szakban jelentkezni tudjunk a pia-
-con, ahhoz, hogy növelhessük a ter-
-melésünket, sőt folytathatnánk azzal
-is, hogy ahhoz, hogy a dolgozóink
-jobb körülmények között, szíveseb-
-ben dolgozzanak, jöjjenek ide fo-
-lyamatos munkára: mindehhez na-
-gyon is szükségünk volt erre a vál-
-tozásra, erre a beruházásra. Az az
-igazság, hogy az a bizonyos zöld-
-ségprogram, amely évekkal ezelőtt
-napvilágot látott, sok jó eredményt
-hozott. De hogy a végső célt is el-
-érhessük, ahhoz nem elég csupán
-programot szülni; e programhoz
-konkrét fejlesztésekre is szükség
-van.

— Ez a fejlesztés nem volt olcsó;
-18 millió forint sok pénz.

— Ma az országos célkitűzés egy-
-értelmű: javítani a zöldségellátást,
-növelni a kínálatot, megszűntetni
-az örök elégedetlenséget, mely szer-
-int soha sincs elegendő zöldség az
-ország lakosságának. Hogy ezt
-mennyire támogatja államunk, jel-
-zi, hogy 40-től 70 százalékos állami
-támogatással segíti az üzemeket be-
-ruházaik megvalósításában. S ez
-nagyon nagy segítség, mi is tudjuk,

daság olyan üzem, amelynek a csil-
-lagos ég a teteje. Itt ugyan nem,
-mert a tető üveg, alatta meg sok
-csövöz, fémszerkezet szabályos rá-
-csózata ad biztos támpontot. A föld
-ugyanolyan, mint máshol, legfel-
-jebb gazdagabban termő; védve van
-itt mindenféle káros hatástól, akkor
-öntözik, amikor kell, hőmérséklet-
-ben sincs hiány, tápanyag-utánpótlá-
-sáról is gondoskodik az ember, a
-hozzáért ember, meg mindenféle
-vegyszerről, amelyek a betegség el-
-len védik a növényt.

A növény meg igazán imponáló:
-dús, bőtermő, igazi üvegházi lát-
-vány a sok zöld felület, a sok ter-
-més...

— Mit jelent ez végül is a fo-
-gyasztó számára?

Kötözés, kacsozás

Nemzetközi együttműködés a csapágyiparban

FIÁK LÁSZLÓ NYILATKOZATA

A KGST-n belül működik a Csapá-
-gyipari Együttműködési Szervezet,
-melynek megalapításától, immár
-több mint 10 esztendeje tagja Ma-
-gyarország is. Hazánkat a szerve-
-zetben a Magyar Gördülőcsapágy-
-Művek képviseli.

A CSESZ igazgatósága június 26-
-29. között tartja 32. ülését Bulgá-
-riában. Ebből az alkalomból keres-
-tük fel Fiák Lászlót, az MGM ve-
-zérigazgatóját, a Magyar Népköz-
-társaságot képviselő delegáció ve-
-zetőjét, hogy a szervezet tevékeny-
-ségéről, hazánk szerepéről és fel-
-adatairól nyilatkozzon.

— A Csapágyipari Együttműkö-
-dési Szervezet tevékenységének fő
-iránya a gazdasági és műszaki-tu-
-dományos együttműködés elmélyí-
-tése és tökéletesítése.

A szocialista munkamegosztás és
-szakosodás bővítéseket a CSESZ-
-országok által gyártott több mint
-4 ezer csapágy-alaptípus 50 száza-
-lékának koordinált gyártása törté-
-tént meg, melyek alapját képezték
-a kölcsönös szállításoknak. Ezen jól
-szervezett koordinálásnak az alap-
-ján a csapágytípusok 70 százalékát
-egyetlen ország, 13 százalékát kettő,
-5 százalékát három ország, a többi
-típusokat pedig négy vagy öt or-
-szág gyártotta. Ez a szakosításbőví-
-tés jó lehetőséget biztosít a CSESZ-
-ben részt vevő tagországoknak a
-szakosított csapágytípusok sorozat-
-nagyságának növelésére, s ezzel
-végső soron a gyártás gazdaságossá-
-gának javítására.

A CSESZ másik fő tevékenységi
-köre a gördülőcsapágyak és a csapá-
-gyalkatrészek gyártásának fejlé-
-szítése, valamint a kölcsönös szál-
-lítások koordinálása. Ennek során
-évente egyeztetik az egyes orszá-
-gok népgazdasági terveivel össz-
-hangban a csapágytermelési és köl-
-csönös szállítási terveket. Ebben a
-CSESZ-tagországok jelentős tap-
-asztalatokkal rendelkeznek.

Az 1980-ra tervezett kölcsönös
-szállítások értéke az 1970-es esztend-
-dőlő viszonyítva 50 százalékos nö-
-vekedést fog mutatni, mintegy 140
-millió rubel értékben.

A további együttműködési terü-
-letek a műszaki-tudományos élet-
-ben találhatók. A feladatok között
-szerepel új, korszerű csapágytípu-
-sok kifejlesztése, illetve a terme-
-lési, technológiai folyamatok töké-
-letesítése, kidolgozása és bevezetése.
-Ugyancsak szép eredményt ér-
-tünk el azzal, hogy a csapágyak mi-
-nőségének és élettartamának növe-

lése céljából kidolgoztuk az egysé-
-ges, összehasonlítható, gyorsított csapá-
-gyvizsgálási módszereket. A tudo-
-mányos és műszaki információk
-cseréje a tagországok között ren-
-dszerez.

Külön terület a szabványosítás és
-a termelés gazdaságossági kérdése-
-inek vizsgálata. Ennek során az or-
-szágokként gyártott típusok mun-
-ka- és anyagigényességének kérdé-
-seit elemzik, különösen azon csapá-
-gytípusoknál, ahol párhuzamos
-gyártás folyik. A gazdaságossági
-vizsgálatok és elemzések eredmé-
-nyeit minden tagország megkapja.

— Most, a CSESZ igazgatóságának
-32. ülésén milyen fő kérdésekről
-tárgyalnak?

— Elsősorban áttekintjük a 31. és
-32. igazgatósági ülés közötti idő-
-szak alatt elévült munkát, a hatá-
-rozatok végrehajtását, kiemelve a
-kölcsönös szállítási szerződések tel-
-jesítését 1976-ban és 1977 első ne-
-gyedében. Ugyancsak megtárgyal-
-juk az 1978. évi gördülőcsapágy-
-gyártás koordinációs és kölcsönös
-szállítási kérdéseit (különös figye-
-lmet fordítva a fokozott pontosságú
-csapágyak gyártászakosítási terve-
-ivel, az új gyártókapacitások létre-
-hozásával és az 1978—1985. évekre
-előretekintő kölcsönös szállítások-
-kal kapcsolatos javaslatokra), to-
-vábbá a KGST végrehajtó bizottsá-
-gának készítenő beszámolót is.

Az igazgatóság tudományos-mű-
-szaki tanácsa ajánlásokat dolgozott
-ki az egységes műszaki követelmé-
-nyek biztosítására, a hideg- és me-
-legmegmunkáló gépekre, a forgá-
-csolóberendezésekre, az automata-
-sorokra, valamint az ellenőrző ké-
-szülékekre és mérőműszerekre. Ja-
-vaslatot tett egy nemzetközi gördülő-
-csapágy-vizsgáló laboratórium lét-
-rehozására és a szabványosítási
-munkaterv módosítására.

Tavaly itt, Debrecenben, az MGM
-falai között megrendezett I. nem-
-zetközi szakmunkástanulós-verseny
-folytatásaként javasoltuk, hogy
-minden CSESZ-tagország vegyen
-részt ebben a munkában.

Végezetül pedig aláírásra kerül a
-sokoldalú gyártászakosítási és ko-
-operációs szerződés az 1976—1980.
-évekre és az 1978—1980. évi mű-
-szaki-tudományos munkaterv mun-
-kájának realizálására vonatkozó
-egyezmény — fejezte be nyilatko-
-zatát Fiák László.

Bácskay Károly

Egyperces interjú

a csárdáról és forgalmáról

Nincs szünet a hortobágyi ide-
-genforgalomban egész esztendő-
-ben, de amióta befejeződött a ta-
-nítás, többszöröse nővekedett a
-látogatottság. S aki a Hortobágyot
-akarja látni, az egy rövid időt el-
-tölt a csárdában is. A kíváncsi-
-ság, az idegenforgalmi nevezet-
-ség mellett csillapítják itt a tik-
-kaszó hőségben a kirándulók éh-
-ségüket, szomjukat.

A forgalomról Platkó Norbert,
-a csárdagazda helyettese röviden
-így összegezte tapasztalatait:

— Kora reggeltől késő estig telt
-ház van. Ez pedig nem kis dolog.
-Ugyanis ebben az esztendőben je-
-lentős bővítéseket és fejlesztéseket
-végzett a vállalat, azért, hogy
-egyszerre több embert tudjanak a
-pincérek asztalhoz ültetni.

— Mennyi ez a szám?

— A csárda belső helyiségein
-kívül terítettek az épület előtt vé-
-gighűződő nagy tornácra, de
-rendbehozták a tornác előtti ker-
-tet is, itt is asztalok vannak. Sőt
-az épület végében levő filagóriás
-kertet is vendégfogadásra rendez-
-tük be. A csúcspontban öt-
-száznál több vendég kíváncsága
-szertint kell dolgozni.

— Étel és ital?

— A nagy melegben előbb min-

denki a szomját akarja csillapí-
-teni, aztán jöhet az enniival. A leg-
-keresettebb ételünk a hortobágyi
-húsos palacsinta, amit itt speciá-
-lisan, tejfelesen, szaftosan készí-
-tünk. De a birkapaprikának és a
-debreceni módon készített töltött
-káposztának is nagy sikere van
-vendégeink körében. Kinek-kinek
-ízlése szerint.

— Honnan érkeznek a látoga-
-tók?

— Először is azt kell említeni,
-hogy az utazási irodáknak ren-
-dszerez járattuk van a Hortobágyra.
-Az ország minden részéből futnak
-be autóbussok iskolásokkal és
-más kirándulókkal. De nagyon sok
-a külföldi is. Egy részük azért ér-
-kezik a puszta, hogy megismer-
-kedjen nevezettségével, ritka
-látványával. Mások a Hortobágyi
-Nemzeti Parkban kutatásokat,
-megfigyeléseket végeznek, s ezek-
-nek a száma az utóbbi időben je-
-lentősen növekedett. Nem keve-
-sen jönnek a nagy rendezvények-
-re, a lovasnapokra, hídi vásárra és
-természetesen vadászni, lovagolni.
-Ezt a helyfoglalás bizonyítja a
-legjobban: augusztus végéig min-
-den szobát kiadtak a csárdában.

Sz. L.

TEREMTŐ IGYEKEZET

650 millió forint nem kis pénz. Nagyjából egy közepes gépipari vállalat termelési értékének felel meg. Vagyis megközelítően egy-kétezer ember egyévi munkájának az értéke.

Nos, ezt a 650 milliót ezúttal szinte játszva kereste meg napi munkája mellett és munkaidőben 32 gyárnak összesen talán 500 dolgozója, tehát vállalatunként 15-20. Szinte játszva kereste meg, legalábbis ahhoz képest, amekkorára fáradtsággal és energiával esetleg egy egész vállalat állít elő ugyanennyit egyetlen esztendő alatt.

Ezek az emberek ezt az eredményt — szakszerűen szólva — költségmegtakarítással érték el. Úgynevezett értékelemző munkacsoportokba szerveződve, módszeresen kezdték keresni, hogyan, mivel takaríthatnának meg a vállalatunknak egy-, tíz- vagy ötvenmillió forintot a termelési kiadásokból.

E költségmegtakarítás mögött persze, valójában anyag-, energia-, idő- és munkaerő-megtakarítás rejlik. Megváltoztatott, kis igazításokkal korszerűsített technológia, egy új szerzőalkalmazása, vagy egy kisebb konstrukciós módosítás, amelyek révén például ugyanazon termékhez most kevesebb anyag kell, mert csökkent a hulladék, esetleg az elrontott, pontatlan munkadarabok száma és így tovább. E változások következtében lett olcsóbb a termelés a már említett 32 vállalatnál. A használati értéket tekintve pedig ugyanazt a gyártmányt s ugyanannyit termelnek ma is, mint a kisebb-nagyobb módosítások előtt — csak éppen több mint félmilliárdal olcsóbban.

Ez az egyik — s valóban látványos és igen elgondolkasztó — eredménye az OMFB által valamivel több mint egy éve kezdeményezett pályázatnak, amelyhez a termelői társaságok és több társadalmi szervezet is csatlakozott. A pályázaton részt vevő 32 gyárat 112 jelentkező vállalat közül, értékelemző előzetes programjuk alapján, egy erre a célra alakult társasági bizottság választotta ki. Egy év múltán a már kidolgozott és az adott vállalatnál bevezetett értékelemző tanulmányokat is ez a bizottság bírálta el, s ítélte oda a pályadíjakat.

A jó szakmunkások, szakemberek előtt persze az értékelemző módszere valójában sohasem volt ismeretlen. Azok előtt, akik a munkában, mintegy „belülről indítva”, mindig igyekeztek jobb, olcsóbb, egyszerűbb megoldásokat találni. Lehet, hogy csak a saját kényelmükre, azért, hogy csak a „többet ésszel” mottója szerint cselekedjenek. Az ilyen alkotó emberek sohasem tartották véglegesnek az előző napi eredményeket, műszaki megoldásokat. Tudták, hogy az idő haladtával, a tudás és a tapasztalat, a gyakorlat gyarapodásával mindig nyílik mód a változtatásra, arra, hogy praktikusabban, racionálisabban dolgozzanak, javítsanak még a legjobb gyártmányon is, vagy a felhasználó vagy a gyártó hasznára (de sosem a felhasználó kárára).

Lényegében ezt a — bízást mondhatjuk — ősi emberi igyekezetet, a munkálkodó embernek a mindig jobbra törekvését érvényesíti az értékelemző módszere. Persze korszerű, tudományos formában, az elemzéshez egységes módszert, receptet is nyújtva. De

a lényeg ugyanaz: dolgozz a tegnapihoz ésszerűbben, jobban, hasznosabban! Illetve — amiben mindez tettenélhető — a munka tárgya (a gép, a szövet, az élelmiszer, a ház, a terv, a számítás, a tervezet, amelyet ki kellett alakítani) legyen mindig tökéletesebb, célszerűbb, korszerűbb, könnyebben, olcsóbban előállítható.

Az értékelemzés a korábbi „klasszikus” emberi törekvésnél annyiban azonban mindenképpen jobb határfokú módszer, hogy csoportmunkát tételez fel. E munkát értékelemző munkacsoportok végzik, amelyekben különböző szakmájú, tudású, gyakorlatú, beosztású szakemberek és szakmunkások egyeztetett és kidolgozott terv alapján elemzik a lehetőségeket: hol a szervezetet, hol a gyártmányt, hol a gyártási eljárást vizsgálva, mit lehetne azon ésszerűsíteni. A csoport munkamódszere a közös gondolkodás, a konzultáció, az eszmecsere, a vita.

Az értékelemzés, ha nem is tudomány, de alkalmazásához mindenesetre sokrétű ismeretanyag elsajátítása szükséges. Nem szabad pusztán divatból belevágni, mert kellő ismeretek híján jóval több kár származhat, mint haszon. A módszer fogásait, szisztemáját, tudományát meg lehet tanulni. És érdemes is. Az mindenképpen nélkülözhetetlen, hogy egy-egy megalakított elemzőcsoportban mindig legyen 2-3 ember, aki ezt a speciális tanfolyamokon nyújtott ismeretanyagot már elsajátította, és önállóan alkalmazni tudja. S aztán jöhet a vállalat vezetői által feladott lecke, amelyet a kicsi, de erős csapat bizonyosan jól megold.

G. F.

Vendégeink lesznek

Sprint együttes

„Várhatsz rám kedvesem, postakocsin érkezem.” A debreceni beatkedvelők is várhatnak, és nem hiába. Vasárnap megérkezik a Sprint együttes, igaz, hogy nem postakocsival, hanem autóbusszal. Délután pedig két nyegvenperces koncertet ad a vén Vigadó mellett.

Hetente átlag négyszer utaznak vidékre, feltűnő, ha egy egész hetet Budapesten töltenek.

— Nem fárasztó?

— Ha valaki egy együttesben zenél, nem nagyon számíthat nyugalomra — mondja Komár László, az együttes énekese. — De ez így van jól. Az ember ilyenkor éri igazán, hogy benne van a szakmában, hogy van értelme annak, amit csinál.

Az együttes három éve alakult, s az előbb idézett slágerrel vált ismertté. Innen már töretlenül ívelt felfelé: lemezfelvétel, rádiófelvétel, tévéfelvétel, meghívások, szóval ahogyan ez lenni szokott.

— Persze nagyon kell vigyázni, hogy a mi utunk ne törjön meg. A kezdeti sikerek nagyon veszélyesek, könnyen okozhatnak megalapozatlan biztonságérzetet. A könnyűműfaj nagyon nehéz. Sohasem szabad megállni s főként megelégedni a részeredményekkel. Mi arra törekszünk, hogy az elért színvonalat tartsuk és emeljük.

— Egy élő koncert nagyon megterhelő.

— Mégis ez az igazi, itt találkozunk közvetlenül azokkal, akiknek játszunk. Itt mérhetjük le legjobban, hogyan fogadják a zenénket.

— Tehát minden koncert egy kicsit vizsga is.

— Igy van. Reméljük, hogy Debrecenben, a Képes Újság műsorán sem leszünk „rossz tanulók”.

Németh Szilvia

ÁFÉSZ-ek a közművelődésért

Az utóbbi években színesebbé, vonzóbbá vált a Hajdú-Bihar megyében tevékenykedő fogyasztási és értékesítő szövetkezetek tudatformáló, kulturális munkája. Az ÁFÉSZ-ek dolgozóinak kezdeményezésére ma már megyszerte rendszeresen a közlést, a lakás-kultúrát, az étkezési szokásokat formáló rendezvények, kiállítások, bemutatók. Napirendre került a kistermelők szakmai tudásának gyarapítása is. Fejlődött, új sikereket ért el a könyvbarátmozgalom. Előrelépés van a könyvforgalmazásban. Átgondoltabbá, tervszerűbbé vált az amatőr művészeti csoportok és a különböző klubok munkája is.

1976-ban az őszi megyei könyvhetek alkalmából a szövetkezeti könyvesboltok és könyvtárak 810 ezer forint értékű szépirodalmi, szakmai ismeretterjesztő és egyéb művet értékesítettek.

A megyében működő ÁFÉSZ-ek kezelésében jelenleg 7 könyvesbolt van: Hajdúbószorményben, Hajdúnánáson, Polgáron, Balmazújvárosban, Derecskén, Berettyóújfaluban és Püspökladányban. A hét bolt forgalma a múlt évben 9 millió 746 ezer forint volt. Ez a bevétel egymillió forinttal haladta meg az 1975. évi. A hét bolt mellett a szövetkezeti áruházak és más üzletek szintén rendszeresen árulnak könyveket.

Az öntevékeny művészeti csoportok közül az énekkarok, a néphagyományokat gyűjtő csoportok, az irodalmi színpadok érdemelnek figyelmet. A közös fenntartású csoportok közül ma már országos hírnévre tett szert a hajdúszovati Kodály szövetkezeti kórus.

Táncszervezetek tevékenykednek — a művelődési otthonokkal összefogva — Debrecenben, Polgáron, Biharkezesen és Hajdúszoboszlón. Irodalmi színpadokat tart fenn a püspökladányi és a polgári ÁFÉSZ.

Szövetkezeti ifjúsági klub jelenleg 10 működik Hajdú-Biharban. E klubok felszerelése azonban nem tökéletes.

A közművelődési törvény alapján már a közeljövőben művelődési bizottságok alakulnak a berettyóújfalui, a debreceni, a derecskai, a püspökladányi ÁFÉSZ-eknél és a HAJDÚSZÓV Vállalatnál.

Szocialista brigádok vetélkedője

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója tiszteletére a Magyar Államvasutak a szocialista brigádok részére vetélkedőt rendez. A debreceni igazgatóság területi döntőjét június 23-án tartották meg Debrecen állomás oktatótermében. A döntőn a különböző szakszolgálatok legjobb szocialista brigádjai vettek részt.

A versenyző tíz csapatot Békési Rezső vasútigazgató-helyettes, az MSZBT-tagscsoport elnöke és a zsűri elnöke köszöntötte. Megnyitó beszédet Volosinovszki János, a Vasutások Szakszervezete területi bizottságának titkára mondott.

A vetélkedő, melynek témája gazdasági, politikai és közlekedési kapcsolataink fejlődése a Szovjetunióval 1917-től napjainkig, Kiss Tibor vezette.

A területi döntőt a debreceni építési főnökség Ybl Miklós Szocialista Brigádja (Patkós Bálint brigádvezető, Marci Ilona, Hetei András, Papp Sándor, Walter József) nyerte meg, a vasút-igazgatóságot ez a brigád képviseli majd a MÁV-vezérigazgatóság hálózati döntőjén.

Miről ír a Fáklya?

Tavaly a francia televízióban szovjet hetet, az idén a szovjet televízióban francia hetet rendeztek. A francia televízió hete záróaktusként Leonyd Brezsnyevnek, az SZKP KB főtitkárának, a moszkvai tévében elhangzott beszédét közli a Fáklya legújabb, 12. száma.

A Szovjetunióban nyilvánosságra hozott és vitára bocsátott alkotmánytervezet részletes cikk ismerteti. A június 19-én megjelenő lap mellékletet is tartalmaz. Ez közli Leonyd Brezsnyevnek, az SZKP KB főtitkárának, az SZKP KB főtitkárának, az alkotmánybizottság elnökének az SZKP KB május 24-i plenáriumán az új szovjet alkotmánytervezetről tartott előadói beszédét.

Ugyancsak a mellékletben olvasható Leonyd Brezsnyevnek a leszerelésről, a szovjet-kínai és a szovjet-japán kapcsolatokról, az Asahi Shinbun japán lap főszerkesztőjének adott interjúja. Képekkel gazdagon illusztrált riportban számol be a Fáklya a Csuvas

ASZSZK életéről: ellátogat a csebokszári gépgyárba, az Elektromos Mérőkészülékek Gyárába és a T-330-as hernyótalpatat készítő traktorgyárba. A Csuvas ASZSZK és Heves megye között fennálló, egyre gazdagodó testvéri kapcsolatokról, a csuvas kulturális életéről, s fővárosuk távlati fejlesztési tervéről, a magyar és csuvas nyelvészek közös munkájáról olvashatunk a többi közt.

Riport vezet el Andriján Nykolajev úrhajós, a Szovjetunió kétszeres hőse szülőfalujába, Sorsaliba. A Fáklya-vetélkedő döntőjén holtversenyben díjat nyert másik brigád a lap mostani száma mutatja be. A Betűk szárnyán a Szovjetunió körül címmel megrendezett vetélkedő nyerteséről, a kender-, juta- és textiliparban dolgozó Várkonyi Szocialista Brigádról szól ez a riport.

Cikksorozat indul a szocialista demokráciáról. A kilenc folytatásban megjelenő téma első részét közli a Fáklya.

A BUSCH CIRKUSZ

vendégzereplése Debrecenben és Hajdúszoboszlón

Ma kezdi meg vendégzereplését Hajdú-Bihar megyében a világhírű Busch Cirkusz. Az NDK-ból érkezett együttes június 25-én és 26-án Hajdúszoboszlón, a cirkuszi előadások megszokott helyén (Rákóczi utca és Hőforrás utca), Debrecenben pedig a Bószorményi úton (az Agrártudományi Egyetemmel szemben) június 29.—július 6. között mutatja be műsorát. Naponta két előadást tartanak, délután 4 és este 8 órai kezdettel, július 3-án, vasárnap Debrecenben délelőtt 10 órakor is lesz előadás.

A Busch Cirkusz már több ízben szerepelt Magyarországon, s bejárta Kelet-Európát. Produkcióit tizenöt külföldi vendégutazása során öt és fél millió ember nézte meg. Ezúttal az együttes a közönség kíváncsiságát szerinti műsort mutat be, olyan parádét, amelyet a nézők szavazatai alapján állítottak össze. A műsorban kiváló és egyedülálló idomítási parádék, nagy nehézségi fokú ar-

A Moreno csoport artistaprodukciója

tisztaszámok és bohóctréfák szerepelnek.

Jegyek Hajdúszoboszlón a Bástya eszpresszó előtt, Debrecenben pedig a Fűvészkeret utcában válthatók a Busch Cirkusz kasszakocsijánál reggel 9 órától este fél kilencig. Debrecenben június 27-én kezdik meg a jegyek árusítását. A cirkusz állatkertjét naponta — Hajdúszoboszlón június 25-én és 26-án, Debrecenben pedig június 29.—július 6. között 9—18 óra között tekinthetik meg az érdeklődők.

Ragadozók a porondon

VENDÉGÜNK TUOMO

Tuomo Lahde Magyarországról, csinál majd otthon már biztosan tud változtatni életét. Közismerten nehéz érzem, ami a szavak Tuomo Lahde több mint harminc tanulmány címe:

— Mikor találkozik magyar nyelvvel?

— Otthon, az egyetlen kos voltam, s a finnek miatt egy fél óra kellett magyarul, mint az itteni magyarok. Egyáltalán nem vártam, hogy letegy gondoltam, gyorsan megéreztem. A vizsgám került, a magyar oszterben úgy háromszor lehetett.

— A vizsga után s elfelejttem?

— 1974 őszén a jytémről egy diákküldtestvérintézménybe, Kossuth Lajos Tudomány Enek a delegációnak én voltam, anyanyeltem előadást a mai.

A néhány napos kódás óriási élmény nagyon megragadott hangulat, amellyel Amikor elutaztam, hagytam Debrecenről leveleztem.

— Magyarul vagy levelek?

— Kezdetben angol kezdtem újra tanulni, akkor már egyre tömegesül.

— A barátság mi Debrecenben?

— A jyvaskylái ényáron küld néhány ceni nyári egyetemre újra jöttem.

— Adott-e új égyetem?

— A nyári egyetem találkoztam Gábor. Ez a találkozás — derült — hosszan tartás kezdete volt. N szélgettünk a költés-költészetéről, s a ma egyre érdekesebbé, vált számomra. Ma a költészetnek a lelkeresztül, s ez fontos volt. Először verseit mutatta nek ismerkedtem Petőfi, tilla, Nagy László, műveivel.

A barátom, akivel oly sokat beszélgettem volt. Figyeltünk egy alakult bennem a ríriant érdeklődés. E élmény ezzel kapcsolás közben kimondott csillag-pillanat. Én gyarul írt verset, s sora és szó, egy g vers egymás tükörké.

— A nyári egyetem utazni kellett?

— Igen, hamarosan Magyarországra szeptemberben részt pesten a finnugor. Ekkor éreztem, annmagyar nyelv tanulmár nem érdemes a tona voltam, vizsgát — közben naponta magyarul. Hamarosan hogy újabb lehetőség magyarországi látogatás hosszabb időre. Az zése után, 1976. decemberi ösztöndíjjal pestre. A hat hónap. A fél év alatt nagyam: mindig magyarul magyarak között élm van a szavak mé.

— Tuomo Lahde vagy költő?

— Egymás mellett irodalmár és a mű elhagyni az egyiket. Akkor vagyok a legnyos kutató, ha más akkor vagyok más is vagyok. Szabads. Egy vers fordítása, hogy elemezni tudjuk ber szövegét.

VENDÉGÜNK VOLT

TUOMO LAHDELMA

FINN IRODALMÁR

Tuomo Lahdelma, a finn irodalmár június 26-án elutazik Magyarországról, vissza, a hazájába. Még nem tudja, hogy mit csinál majd otthon, terveit milyen fogadtatásra találják. De azt már biztosan tudja, hogy az elmúlt két és fél év alaposan megváltoztatta életét. Ez idő alatt három ízben járt Magyarországon, közműmunkák nehéz nyelvünket úgy elsajátította, hogy „már azt is érzem, ami a szavak mögött van”.

Tuomo Lahdelma nemsokára 24 éves lesz. Finnre fordított több mint harminc Ady-verset, s a már otthon készülő, tervezett tanulmány címe: A bibliai anyag funkciója Ady költészetében.

— Mikor találkozott először a magyar nyelvvel?

— Otthon, az egyetemen finn szakos voltam, s a finnugor nyelvirodalom miatt egy fél éven át tanulnom kellett magyart — csakúgy, mint az itteni magyar szakosoknak fínt. Egyáltalán nem tetszett, alig vártam, hogy letegyem a vizsgát, s gondoltam, gyorsan elfelejtsem az egészet. A vizsgám nem telt jól sikerült, a magyar osztályzása rendszerben úgy hármas és négyes között lehetett.

— A vizsga után sikerült mindent elfelejteni?

— 1974 őszén a jyvaskyläi egyetemről egy diákküldöttség utazott a testvérintézménybe, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemre. Enek a delegációnak az egyik tagja én voltam, anyanyelvemen tartottam előadást a mai finn prózáról.

A néhány napos debreceni tartózkodás óriási élmény volt számomra, nagyon megragadt az a légkör, hangulat, amellyel itt találkozom. Amikor elutaztam, magyar barátot hagytam Debrecenben, akivel sűrűn levelezünk.

— Magyarul vagy finnül írtatok a levelek?

— Kezdetben angolul, azután elkezdtem újra tanulni a magyart, s akkor már egyre többet írtam magyarul.

— A barátság mikor hozta ismét Debrecenbe?

— A jyvaskyläi egyetem minden nyáron küld néhány diákot a debreceni nyári egyetemre. 1975-ben így újra jöttem.

— Adott-e új élményt a nyári egyetem?

— A nyári egyetem ideje alatt találkozom Gábor Zoltán költővel. Ez a találkozás — mint később kiderült — hosszan tartó, mély barátság kezdete volt. Nagyon sokat beszélgettünk a költészetéről, a magyar költészetéről, s a magyar költészet egyre érdekesebbé, izgalmasabbá vált számomra. Megtaláltam ennek a költészetnek a lelkét — egy emberen keresztül, s ez nekem nagyon fontos volt. Először Juhász Gyula verseit mutatta nekem, aztán sorra ismerkedtem Petőfi, Ady, József Attila, Nagy László, Csóori Sándor műveivel.

A barátom, akivel nap nap után oly sokat beszélgettünk — költő volt. Figyeltünk egymásra, lassan alakult bennem a magyar költészet iránti érdeklődés. Egy emlékeztető élmény ezzel kapcsolatban. Sakkozás közben kimondtam egy szót — csillag-pillanat. Én finnül, ő magyarul írt verset, melynek utolsó sora e szó, egy a gondolat, s a két vers egymás tükörképe.

— A nyári egyetem véget ért, ismét utazni kellett.

— Igen, hamarosan újra elhagytam Magyarországot, de előbb 1975 szeptemberében részt vettem Budapesten a finnugor kongresszuson. Ekkor éreztem, annyira jutottam a magyar nyelv tanulásában, hogy már nem érdemes abbahagyni. Katona voltam, vizsgákra készültem.

Közben naponta foglalkoztam a magyarral. Hamarosan megtudtam, hogy újabb lehetőségem nyílik a magyarországi látogatásra, s ezúttal hosszabb időre. Az egyetem befejezése után, 1976. december végén általam ösztöndíjjal érkeztem Budapestre. A hat hónap lassan véget ér. A fél év alatt nagyon sokat tanultam: mindig magyarul beszéltem, magyarul köztöltöttem. Már érzem, mi van a szavak mögött.

— Tuomo Lahdelma irodalmár vagy költő?

— Egyrészt irodalmár és a költő. Próbáltam elhagyni az egyiket — nem tudtam. Akkor vagyok a legjobban tudományos kutató, ha művész is vagyok, s akkor vagyok művész, ha kutató is vagyok. Szabadság, szerelem... Egy vers fordításához szükséges, hogy elemeznem tudjam a másik ember szövegét.

— Június 12-én a Népszavában megjelent az első verse — s rögtön magyarul.

— Korábban már sokat írtam. Több drámát előadtak, novellákat, kritikákat publikáltam. Írtam verseket is, de azok nem kerültek nyilvánosságra. A jyvaskyläi egyetem lapban három megjelent.

— Nem tartotta elég jónak a korábban írott verseket?

— Nem. Úgy éreztem, amit mondanak, más embereknek nem érdekes, nem fontos. Nem volt ezekben a versekben elég művészi erő.

— A Magyarországon töltött idő változást hozott?

— Két dolgot tanultam meg. Az egyik a „technika”, amely a fordításhoz nélkülözhetetlen. Megtanultam a magyar verstani, s megtanultam, hogyan lehet képekkel fogalmazni, tudom, mi az a képzavar, s hogy erre fontos figyelni. A másik: megtanultam azt is, mennyire lényeges, hogy a költőnek élő kapcsolata legyen azzal a társadalommal, amelyben él. Így látja a problémákat, s azokat saját eszközeivel úgy fejezi ki, hogy ezzel a másik embernek is mondjon valamit.

— A magyar költészetet ismerkedő finn irodalmárra ki hatott leginkább?

— Ady Endre. Őt elég jól ismerem, s elfogadom azt a valóságot, ami az ő valósága volt. A társadalommal való kapcsolat szükségessége Ady Endre tanított leginkább. Ady léte és világnézete nem az én létem és világnézetem. A költészet, a művészetet tiszteltem. Nekem a saját kiindulópontomból kellene úgy előrehaladnom, ahogy ő tette.

— Sok Ady-verset fordított.

— Igen, s ez nagyon nehéz munka. Amikor az Elbocsátó szép üzenetet fordítottam, először meg kellett értenem, miért az a durvaság, mi az alapja a durvaságnak.

„Törjön százegyszer százszor tört varázs” — mondja a költő. Ady mindig szerette Lédát, de ha tovább akart élni, el kellett válni tőle. Teni kellett valamit. Nem választotta azt, ami könnyű lett volna. Azt mondta, amit mondania kellett, pedig kín volt. Az embernek van saját útja, azt kell járni, nem pedig amit más javasol. Az Elbocsátó szép üzenet anti-szerelmesvers, amelyben ott rejlik: még mindig szereti Lédát. Talán éppen ezért fogja meg annyira az elemző lelkét. Ady Endrénél oly tisztán jelentkezik az ambivalencia, a mai ember természetese világnézete.

— A Magyarországon végzett kutató-fordító munkához kitől kapott segítséget?

— Már említettem Gábor Zoltán, Budapestten együtt dolgoztam Jávorszky Béla, Gombár Endre és Szopori Nagy Lajos fordítókkal. Alldóán bíráltuk egymás munkáját, számomra ez volt a legnagyobb iskola. Ritka alkalom, hogy olyan emberek találkozzanak, akik egyformán jól tudnak a másik nyelven. Úgy érzem, ebben a helyzetben szolgálhattam legjobban a finn-magyar kultúrát.

A kutatók közül három debreceni tanár nevet említem: Szuromi Lajos, Nyirkos István, Kovács Kálmán.

— Milyen tervekkel indul vissza a hazájába?

— Most készítem a kutatási tervet egy nagyobb, alapos tanulmányhoz: A bibliai anyag funkciója Ady költészetében. Egyelőre még nincs állásom, a terv fogadtatásától függ, hogy sikerül-e az egyetemen folytatni a munkát. Ha a tervet elfogadják, újból kérek ösztöndíjat, s újból meglátogatom magyar barátaimat.

— Sok sikert kívánunk.

Görömbölyi László

NYELV ÉS MŰVELTSÉG

Pontosabban, szebben

1. Apáink jobbra még csak a gatyamadzagot meg a kötelet oldották meg vagy oldozták meg. A politikusok megoldották a kormányválságot, a diákok a számtanpéldát, s a bor megoldotta a hallgatag ember nyelvét.

Ma már egyebet is megoldunk. A Magyar Hírlap cikkéből: „Pécs és Eger pincelabirintusai” (1977. jún. 4.) kiderül, hogy e városok gondjait nem sikerül végérvényesen megoldani, mert a problémák megoldásához nincsenek mérnökgeológiai és műszaki megoldások. Szó esik a megoldások nagyságrendjéről és arról is, hogy a pincék gondja olyan megoldást kíván, melynek megoldási képlete csak elemeiben ismert.

Tehát a megoldásnak nincs megoldása. Egy 27 éves, 181 cm magas diplomás apróhírdetés útján keresi házasság céljából csinos lány vagy elvált asszony ismeretséget, s nyomatekuel megemlíti: „Lakás, kocsi megoldott”.

„A gépkocsin két visszapiillató tükörnek kell lenni. Ez legtöbb személgépkocsin megoldott.” (Esti Hírlap 1976. I. 3.)

A Napló levelezője arról ír, hogy kicsi a piacon a személgépjűtő. „Valami más megoldás célravezetőbb lenne.”

Hogy leírta ezeket a mondatokat, az tény; hogy mire gondoltak, azt csak sejtteni lehet. Talán arra, hogy lakás is van, kocsi is van, a két visszapiillató tükör is megvan, kapusa is van a Dózsának, s a piacra nagyobb és több személgépjűtő kellene.

De nemcsak a gondokat, a lakást, a kocsit, a kapuskérdést, a személtálat lehet megoldani. Megoldható az anyagbeszerzés, a szállítás, az energia, a víztisztítás, a rácsalóirtás, a környezetvédelem, az aratás gépesítése, a tejtermelés, a zöldségellátás, a magfűzítés, a tömegközlekedés, a bérézés, az étkezés, az utazás, a munkásszállás, a beiskolázás, a tan-könyvellátás stb., stb. Egyetlen szóval megoldunk mindent, amit adni, kapni, venni, megszerezni, elvégezni, megcsinálni, termelni, előállítani, megszervezni, kigondolni, megtanulni, megfejteni stb. lehetséges, amiről gondoskodni kell. Ami van, az megoldott, ami nincs, az nem megoldott, helyesebben mondván meg van oldva, illetve nincs megoldva.

Hát olyan nehéz lenne megoldani, hogy cselekvéseinket, gondolatunkat nevéükön nevezzük?

2. Népszerű tudományos folyóiratok, tévéműsorok tudományos kísérletek, tudományos programok végrehajtásáról adnak hírt. Terveink végrehajtásáról is rendszeres tájékoztatást kapunk. A feladatokat is végrehajtjuk, a parancsot, a szerződéseket szintén. A határozatok végrehajtása már állandósult szokásunk.

Mint a példák mutatják, a végrehajt, végrehajtás szavak használata kezd általánossá válni. De indokolt-e, hogy azzá váljék? Hiszen a kísérleteket folytatni, a programokat megvalósítani is lehet. Terveinket teljesítjük, az ötéves időszakokat tekintve befejezzük. Feladatunknak eleget tehetünk, el is végeztetjük őket, s a határozatokat valóra is vált-hatjuk. A parancsot, a szerződéseket teljesíteni hagyományos és jó nyelvi kifejezés. Olykor-olykor azt is végrehajtjuk, amit egyszerűen csak meg-csinálunk, elvégezzük.

Ebben a mondatban: „A rossz időjárás miatt a tavaszi munkálatok végrehajtása késedelmet szenvedett” — a végrehajtás felesleges, mert a munkálatok magukban hordozzák elvégzésük fogalmát is.

„A taktikai utasításokat végrehajtottuk” — mondotta válogatott futballistánk. Talán így jobban hangzanék: megtartottuk. „Nincs végrehajtó csatár” — panaszkodott a VIDEOTON—Újpest mérkőzés után a szakértő. Jobban, pontosabban jelölte volna a fogalmat a „befejező csatár” szokásunk.

A végrehajt, végrehajtó, végrehajtás szavak a jogi szaknyelvből kerültek át a köznyelvbe, s főleg az idősebbek tudatában bizonyos tekintetben rossz emlékü visszhangjuk is van. Ok még tanúi annak az időszak-nak, amikor adótartozás, bankadósság miatt végrehajtásra került sok-sok kisember ingósága, jószágja, nemegyszer földje, háza.

Hasznos lenne egy kissé mérsékelni végrehajtási buzgalmunkat, hiszen magyar nyelvünknek számos olyan szava és kifejezése van, amelyek helyében, árnyaltabban elmondhatjuk, mit tettünk vagy nem tettünk.

É. Kiss Sándor

A SZAKMAI TUDÁS ÉS A LÁTVÁNY BECSÜLETE

Veress Géza emlékkiállításáról

Hajdúböszörményben a nyári kulturális rendezvények sorában jelentős helyet foglal el Veress Géza emlékkiállítása. A tárlat anyagát az 1970-ben elhunyt Munkácsy-díjas művész 42 olajfestményéből és 24 grafikájából válogatták, szem előtt tartva a böszörményi születésű művész életének (1899–1970) különböző szakaszait, tárgyválasztását és témakörét.

Veress Gézá ezer szál kötötte a Hajdúság tájaihoz, szülővárosához, a közelben elterülő nagy pusztához, a Hortobágyhoz és anak festőihez. A művész özvegye a sok száz festményre és grafikára tehető anyagból hatvanhat alkotást ajándékozott Hajdúböszörménynek, amelyek most a Hajdúsági Múzeumban elhelyezve őrzik a mester életművét.

Veress Géza életének áttekintésekor először is a szakmai becsületeséget, a látvány teljes átélését, s a részletek aprólékos kidolgozása mellett az egész mű egyéni szerkezetét meg kell értenünk. Hogy biztos kezű rajzoló volt, azt főleg az anatómiai részletekre vigyázó önarcképeiből és egyéb portréiból is lemérhetjük. S hogy együtt élt a böszörményi néppel, azt nemcsak figurális művei, nemcsak munkaképeiből, hanem a tájjal egy-egy való, a staffázs szerepében mesze túlmutató emberei is bizonygatják.

Rendkívüli hallgatónak került a főiskolára. Csók Istvánnál, majd Glatz Oszkáránál tanult, de a hábo-

rú — mint anyai korabeli művészünk — őt is megakasztja a fejlődésben. Harcol Udinében s így a háborútól feldúlt Észak-Itáliában nem az olasz műkincsek végtelenségét szemlélheti, hanem a világháború nyomorultjainak halálvergődését hallgathatja szegényes kórházi ágynál. Háborús művészletményei közé tartozik a fronttudósítóként működő Mednyánszkyval való találkozása 1914-ben, és a Piave mellett szövédi ismeretsége Vaszary Jánossal.

Párizsi, római, velencei és firenzei utazgatásai után fejlődésében sokat jelentett közel négy évnyi élményekben és kalandokban bővelkedő törökországi útja, amikor csaknem kizárólag grafikai stúdiómunkából tartotta el magát. Lóháton, tevéháton, különféle típusú hajókon bejárja a Közel-Keletet s eljut Szingapurba is. Közben állandóan vázlatzik tussal, akvarellal, temperával és diópapáccal. Kelet hétköznapjairól humoros és éles megfigyelésekről tanúsító akvarellsorozatot készít. Stílusjegyei, meglátásai évek során át alig változtak. Rajzai, linómetszetei (Nádvágók, Ledny galimball) pontosak, elihető rajzok (Önarckép, ceruzarajz), természetelvűek, de az emberi élet mélyebb problémáit csak közvetve érintik. Főleg a táj jellege, arcúata érdekli, Tarcal, Tokaj, Veresmart és a Hortobágy romantikus szépségei. A falusi szobák csendes enteriőrei, a falusi élet mindennapjai (Bököny

szoba, Öltözködő lányok, Műhelyben), a ködös reggelek és a téli alkonyok mívesen megoldott fényhatásai (Kertben, Tiszai táj).

Ha Veress Géza kiállított anyagát témakörök szerint tagolnánk, elsősorban a tájképekre kellene gondolnunk, de ezek mellett csendéletekkel, portrékkal (Anyám) és sokalakos jelenetekkel is bemutatkozott. Egyéni vonásai, a fényjelenségekhez vonzó érzéke legszebben folyóparti képeinél bontakozott ki, ahol a természet egy-egy szemmel áttekinthető területét szigorú szerkesztéssel, a lényegre tömörítve mutatja be. Különösen hangulatosak égboltjai, víztükörnek játékos villódzásai, kaleidoszkopikus változatai. A részletek pontos és aprólékos megfigyelései egynemű képén költik az ábrázolás elevenségét, de az elbeszélés tiszta derűjét és folyamatát nem törlik meg. Legtöbb ké-

pén „leíró” módszerekkel dolgozik, de ezek nem áttétel nélküli természetábrázolások, hiszen nála a látványt, a naturát az őszinte élmény ereje hevíti.

Veress Géza nem menekült a problémák elől, mert mindig azt festette, amire ereje kőtelezte és ami szemlélőde egyéniségéhez a legközelebb állt. Hogy nagyobb lélegzetű emberábrázolásokra is képes volt, arról erre a 34 műből álló emlékkiállításon több festmény tanúsít.

Hajdúböszörmény mindig megbecsülte Veress Géza emberi és művészi értékeit, utcát neveztek el róla, s festményeinek legjavát immár a múzeum őrzi az utókor számára. Életműve példamutató erőt jelent a Hajdúság képzőművészeti arculatának alakításában.

Dr. Tóth Ervin

